

طراحی الگوی اثربخشی پژوهش‌های علوم پزشکی ایران

مجری: دکتر حمیدرضا جمالی مهموئی

گروه: پژوهش

سال شروع: ۱۳۹۰

سال پایان: ۱۳۹۱

چکیده

مقدمه

هدف این پژوهش ارائه یک الگوی مناسب برای سنجش اثر پژوهش در حوزه پزشکی در ایران است. این پژوهش طی چند مرحله به انجام می‌رسد. ابتدا با مرور متون، روش‌ها و چارچوب‌های موجود برای ارزیابی پژوهش و نیز سنجش اثر پژوهش شناسایی می‌شوند. همچنین با بررسی سازمان‌های متولی پژوهش پزشکی در دنیا، روش‌هایی که در عمل برای سنجش اثر پژوهش مورد استفاده هستند شناسایی می‌شوند. علاوه بر این، نظام‌های موجود برای دسته‌بندی پژوهش در حوزه پزشکی نیز شناسایی می‌شوند تا در ارائه الگوی نهایی از یک دسته‌بندی مناسب استفاده شود. بررسی روش‌های مورد استفاده برای سنجش اثر پژوهش و مرور تحقیقات انجام شده در این حوزه نشان داد که هنوز یک روش استاندارد تثبیت شده برای این کار وجود ندارد، اما از میان چند الگویی که برای سنجش اثر پژوهش وجود دارد، الگوی بازگشت سرمایه که یکی از قدیمی‌ترین‌هاست بیش از سایر الگوها مورد توجه قرار گرفته و استفاده می‌شود.

روش‌شناسی

مصاحبه‌ها و گروه‌کانونی که با مشارکت سیاستگذاران، مدیران و صاحب‌نظران حوزه تحقیقات پزشکی انجام شد به همراه متون پژوهش منجر به ارائه پیشنهادهایی بر اساس مدل تعدیل شده الگوی بکر برای اثرمدارتر کردن ارزیابی پژوهش در سه سطح ارزیابی پژوهشگر، ارزیابی پژوهش در مقیاس خرد و ارزیابی پژوهش در مقیاس کلان شد.

یافته‌ها

شاخص‌های مورد ارزیابی در ارزیابی پژوهشگر عبارتند از انتشارات، محصولات و فناوری، و اثرگذاری. شاخص‌های ارزیابی پژوهش عبارتند از شاخص‌های برون‌داد و فعالیت پژوهش، پیشبرد دانش، تأثیر بالینی، تأثیر سیاستگذاری، نفع اجتماعی، و نفع اقتصادی.

بحث و نتیجه‌گیری

همچنین پیشنهاد شد تا یک نظام طبقه‌بندی موضوعی پژوهش شبیه به نظام پیشنهادی شورای پژوهش پزشکی بریتانیا در نظام ملی پژوهش سلامت تعبیه شود تا برای رصد و ارزیابی تحقیقات پزشکی مورد استفاده قرار گیرد. همچنین پیشنهاد شد که نظامی برای ثبت ملی طرح‌های پژوهشی اجرا شود تا گردآوری شواهد و رصد کردن آنها برای ارزیابی پژوهش و سنجش اثر آنها امکان‌پذیر باشد.

کلیدواژه: تحقیقات علوم پزشکی، ارزیابی پژوهش، سنجش اثرگذاری، اثر پژوهش، علم‌سنجی، ایران.